

Mai întâi a fost Primul Război Mondial. Apoi a venit ceva mult, mult mai mortal: pandemia de gripă din 1918. Izbucnită în urmă cu 100 de ani, aceasta a fost mult mai virulentă decât toate epidemiile de gripă înregistrate până în prezent.

Denumită "gripa spaniolă", această pandemie a ucis, conform estimărilor, între 50 și 100 de milioane de oameni. Peste 675.000 de americani au murit din cauza gripei spaniole, de șase ori mai mulți decât soldații americani decedați în timpul Marelui Război. Autoritățile americane ale vremii au considerat, însă, că războiul este mai important decât lupta împotriva gripei, care a făcut cele mai multe victime într-o perioadă de zece săptămâni, între lunile septembrie și decembrie 1918.

Un prim semnal de alarmă, ignorat de autorități, a fost tras în august 1918 când 60 de marinari din Boston s-au prezentat la un spital susținând că se simt ca și când "cineva i-ar fi bătut peste tot cu o bâtă". Un raport și mai îngrijorător a venit peste o lună, de la tabăra militară de antrenamente Camp Devens, aflată la aproape 50 de kilometri vest de Boston. La Camp Devens, 45.000 de recruți americani erau înghesuiți într-un complex militar conceput pentru maxim 35.000 de militari.

"Am văzut sute de tineri în uniformă care se prezentau la spital. Toate paturile erau ocupate și cu toate acestea continuau să vină alți și alți soldați bolnavi", a declarat Victor C. Vaughan, decanul Școlii de Medicină din cadrul Universității Michigan și directorul Oficiului pentru Boli Infecțioase din acea vreme. "Fețele lor erau albastrii iar când tușeau expectorau o spută pătată de sânge", a adăugat el.

Deși atât Victor C. Vaughan cât și William Henry Welch, un celebru patolog de la spitalul Johns Hopkins, au recomandat închiderea bazei militare și plasarea tuturor soldaților în carantină, efortul de război a fost considerat prea important pentru a bloca circulația trupelor.

Astfel, chiar și atunci când medicii militari au avertizat cu privire la faptul că trimiterea a mii de soldați în Europa, pe mare, "va avea ca rezultat mii de îmbolnăviri și numeroase decese", avertismentul a fost ignorat.

În loc să fie trimiși în Europa doar soldații care au făcut deja gripa și s-au însănătoșit, transportoarele de trupe erau înțesate cu soldați deja bolnavi sau suspecti de îmbolnăvire, în afara celor sănătoși. Mii de soldați s-au îmbolnăvit în timpul traversării Atlanticului și foarte mulți au murit înainte de a ajunge în Europa.

Până la jumătatea lunii octombrie 1918 situația devenise atât de gravă încât președintele american Woodrow Wilson l-a convocat pe șeful Statului Major la Casa Albă, pentru a-i sugera să aștepte trecerea epidemiei înainte de a mai trimite soldați în Europa. Președintele american a fost asigurat de generalul Peyton C. March că au fost luate toate măsurile de precauție medicală necesare.

"Transportul trupelor nu trebuie oprit pentru niciun motiv", i-a spus generalul președintelui.

Deși ulterior Armata a luat decizia de a nu-i mai transfera pe soldații bolnavi de gripă dintr-o

UN SECOL DE LA PANDEMIE: Gripa care a schimbat istoria

Written by Administrator

Thursday, 08 March 2018 11:39 -

---

bază în alta, pe teritoriul SUA, acest ordin a sosit prea târziu pentru 3.108 soldați care au fost urcați într-un tren pentru a fi transferați de lângă Chicago la o bază din Georgia. Până când trenul a ajuns la destinație, 50 de ore mai târziu, 2.000 dintre soldați au avut nevoie de spitalizare și peste 200 dintre ei au murit. Deși după sosire soldații din tren au fost plasați în carantină, gripa s-a răspândit și în baza din Georgia, unde dintre cei 8.000 de militari bolnavi, aproximativ 600 au murit.

Rupert Blue, Chirurgical General al SUA (U.S. Surgeon General) în acea perioadă, a lansat un mesaj chiar la jumătatea lunii octombrie 1918, pe când mii de soldați americani mureau din cauza epidemiei de gripă spaniolă, în care îi avertiza pe aceștia "să nu se grăbească la doctor dacă au forme ușoare de gripă".

"Generația actuală", susținea Rupert Blue la 13 octombrie 1918, "este răsfățată de faptul că dispune la discreție de servicii medicale profesionale".

O altă situație în care mobilizarea pentru front a făcut uitată epidemia de gripă spaniolă s-a petrecut la sfârșitul lunii septembrie 1918, când a fost organizat un uriaș marș pentru susținerea efortului de război, la Philadelphia, prin vânzarea de obligațiuni de război în valoare de milioane de dolari. Deși mai mulți medici au avertizat cu privire la pericolul organizării marșului "Liberty Loan March", cele cinci ziare din Philadelphia au refuzat să publice aceste avertismente, iar autoritățile medicale ale orașului au dat undă verde paradei.

Până la urmă, parada, organizată la 28 septembrie, a atras câteva sute de mii de oameni și se spunea despre ea că a fost cea mai mare manifestație de acest fel din istoria orașului Philadelphia. Șase zile mai târziu, la Philadelphia se înregistrau 636 de noi cazuri de gripă, iar 139 de oameni au murit din cauza bolii. Ulterior, situația s-a înrăutățit la Philadelphia. Nu mai funcționa nici serviciul de telefonie, după ce 800 de operatoare telefonice s-au îmbolnăvit de gripă. Într-o singură săptămână din luna octombrie, nu mai puțin de 4.597 de locuitori ai Philadelphiei au murit. În patru săptămâni s-au înregistrat 47.094 de îmbolnăviri și 12.191 de decese.

Până la jumătatea lunii noiembrie Marele Război se terminase, dar pandemia continua. Gripa spaniolă a avut un rol important de jucat și în semnarea păcii de la Versailles.

Președintele Woodrow Wilson a sosit la Paris, pentru negocierile de pace, pregătit de confruntarea cu premierul francez Georges Clemenceau, care la 77 de ani era încă supranumit "Tigrul Franței" și care dorea ca Germania să plătească din greu pentru războiul izbucnit în 1914. Woodrow Wilson încerca să obțină ceea ce lui i se părea o pace echitabilă între puterile beligerante, pe când Clemenceau era hotărât să se asigure că Germania nu va mai putea niciodată să amenințe în vreun fel Franța. Negocierile se prelungeau și părțile nu păreau să ajungă la un acord din cauza intransigenței lui Clemenceau, iar Woodrow Wilson a amenințat că se întoarce la Washington fără să semneze niciun acord. Apoi, președintele american s-a îmbolnăvit de gripă.

"Președintele s-a îmbolnăvit violent de gripă într-un moment în care soarta întregii civilizații era în balanță", scria doctorul său, Cary T. Grayson, într-o scrisoare expedită unui prieten la 14

aprilie 1919. "De pe malul tău al oceanului nu-ți poți da seama pe ce gheață subțire patinează întreaga Europă", continua el scrisoarea către prietenul rămas în SUA.

Pentru public însă, medicul prezidențial a precizat că Woodrow Wilson a răcit.

Președintele american s-a refăcut suficient pentru a putea să-și reia locul la masa tratativelor. Devenit o umbră după lupta cu boala, Wilson nu s-a mai putut opune cerințelor lui Clemenceau.

"Desigur că este imposibil să știm ce ar fi putut face Wilson dacă nu s-ar fi îmbolnăvit de gripă", scria istoricul John M. Barry în best-sellerul său "The Great Influenza". "Gripa l-a slăbit din punct de vedere fizic și - exact în cel mai important moment al negocierilor - putem spune că l-a lăsat fără vlagă și fără putere de concentrare. Cel puțin aceste lucruri sunt certe. Și mai este aproape sigur că gripa i-a afectat și mintea în alte moduri, mai profunde", mai susținea M. Barry.

Cel mai important triumf al lui Clemenceau - și cea mai mare umilință suportată de Wilson în acele momente de slăbiciune de după gripă - se află cuprinse în Articolul 231 al Tratatului de la Versailles, prin care era stabilită responsabilitatea Germaniei pentru toate pierderile cauzate de "agresiunea" sa. Germanii au primit acest articol ca pe dovada că învingătorii pun toată vina războiului pe tabăra învinșilor. În plus, despăgubirile de război impuse Germaniei au fost mult mai mari decât și-ar fi putut permite această țară să plătească.

Președintele american s-a îmbolnăvit de gripă, iar germanii au văzut capitularea sa în fața lui Clemenceau ca pe un semn de trădare și abandon. Timp de 14 ani Republica de la Weimar a condus Germania prin sărăcia de după război, dezastru economic, hiperinflație, extremism de ambele părți ale spectrului politic și relații diplomatice tulburi cu întreaga Europă, în special cu puterile învingătoare. Republica de la Weimar nu avea cum să reziste mai mult și s-a prăbușit în 1933, iar din cenușa sa s-au ridicat Adolf Hitler și Partidul Nazist. **AGERPRES**